

УДК 657

JEL Classification: M41; B 40

DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201812095>

*Н.С. ШЕВЧУК, аспірант**

Інтегрована звітність: поняття та економічна сутність

Мета статті - дослідити та визначити економічну сутність поняття «інтегрована звітність», систематизувати та узагальнити підходи до тлумачення цього поняття.

Методика дослідження. Використані загальнонаукові і спеціальні економічні методи: абстрактно-логічний (при систематизації наявного теоретичного матеріалу), емпіричний (при комплексній оцінці розвитку й удосконалення звітності), порівняльного аналізу (при порівнянні двох видів звітності). Застосування поняття діалектичного методу пізнання економічних явищ та системного аналізу дозволило розкрити сутність «інтегрована звітність».

Результати дослідження. Доведено, що інтегрована звітність є найбільш ефективним інструментом, який забезпечить адекватну оцінку ефективності діяльності підприємства в довгостроковій перспективі. Обґрунтовано доцільність формування інтегрованої звітності для системи управління не тільки великим підприємством, а й середнім і малим.

Елементи наукової новизни. У процесі проведеного дослідження систематизовано та узагальнено підходи до тлумачення поняття «інтегрована звітність», які найчастіше зустрічаються в трактуванні науковців щодо визначення його економічної сутності. Уточнено поняття «інтегрована звітність», що розкриває економічний зміст звітної інформації стосовно фінансового, виробничого, людського, інтелектуального, природного і соціального капіталу та цілісне відображення діяльності підприємства - його стратегії, ризиків, стійкості бізнес-моделі, метою складання якої є задоволення конкретних інформаційних потреб управлінської системи та зовнішніх користувачів.

Практична значущість. Широке впровадження інтегрованої звітності в практику вітчизняних підприємств дозволить покращити бізнес-середовище, дасть можливість підприємствам вийти на світові ринки капіталу і залучати інвестиції, орієнтуватися на майбутнє і прогнози, відчувати ризики і можливості, якісніше робити аналіз діяльності і приймати більш ефективні рішення. Інтегрована звітність забезпечить сталий розвиток і функціонування сучасних сільськогосподарських підприємств при оптимальному використанні фінансового, виробничого, людського, інтелектуального, природного та соціального капіталу. Інтегровану звітність буде корисно використовувати в управлінні не тільки великим підприємством, а й середнім і малим. Табл.: 2. Бібліогр.: 17.

Ключові слова: інтегрована звітність; фінансова звітність; нефінансова звітність; бухгалтерська звітність; капітал підприємства; управлінські рішення.

Шевчук Наталія Станіславівна - аспірант відділу обліку та оподаткування, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» (м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10)
E-mail: shievchuk.n@ukr.net

Постановка проблеми. Необхідність вивчення, дослідження розвитку, вдосконалення звітності зумовлено насамперед привнесенням нею змін у практику управління підприємством. Звітність відображає культуру ведення бізнесу на підприємстві, показує якість потоків інформації та облікової політики, забезпечує захист інтересів усіх зацікавлених сторін та економічну безпеку функціонування підприємства.

У сучасному динамічному світі, відбулися зміни в умовах діяльності та ведення бізнесу. Такі зміни зумовлені глобалізацією; зростанням запитів щодо «прозорості» звітності компаній; екологічними проблемами. Звідси звітність має не лише показувати операційну, фінансову та інвестиційну діяльність підприємства, а й узагальнювати інформацію щодо актуальних питань соціального, економічного, екологічного та управлінського значення.

Одним із способів розширення механізмів інформування є впровадження у бізнесі моделі інтегрованої звітності, що охоплює інформацію не тільки про фінансові показники підприємства, а й містить додаткові по-

* Науковий керівник – М.А. Проданчук, доктор економічних наук, професор.

© Н.С. Шевчук, 2018

яснення та обґрунтування, що узагальнюються у вигляді нефінансових показників стосовно соціальної, екологічної та стратегічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «інтегрована звітність» розглядалося у працях відомих вітчизняних вчених-економістів: Ф.Ф. Бутинця [4], В.М. Жука [6], Н.Л. Жук, П.П. Німчинова [9], М.А. Проданчука [13], П.Я. Хомина [17], М.М. Шигун [19]. Сутність «інтегрована звітність» досліджувалася у роботах зарубіжних вчених: С. Адамса, Р. Сімнета [1], Х. Драгер [16], М.І. Сидорової, К.В. Сорокіної, О.М. Шимоханської та ін.

Для глибшого розуміння та правильності побудови логічної структури інтегрованої звітності необхідно з'ясувати визначення поняття «звітність», що відображають думки окремих вчених-економістів упродовж минулого століття.

Так, П.П. Німчинов розглядав звітність як метод статистичного спостереження та вважав, що звітність є системою узагальнених економічних показників, що характеризують результати господарської діяльності підприємства за звітний період, рівень виконання плану, наявність та використання ресурсів, що одне із завдань бухгалтерського обліку – своєчасне та якісне складання звітності з метою одержання необхідної системи показників. На його думку, бухгалтерська звітність це система узагальнених показників, які є директивою, вказівкою, в яких необхідно узагальнювати дані поточного обліку [9].

За П.Я. Хомином, звітність являє собою самостійну систему подання даних, необхідних для інформаційного забезпечення менеджменту. Вона не може бути елементом методу бухгалтерського обліку, а виступає «наслідком (результатом) застосування інших елементів методу», адже дані, узагальнені на рахунках у звітності, не можуть бути узагальнені повторно, бо це абсурд. Він зазначає, що у звітності відображаються узагальнені дані з рахунків бухгалтерського обліку [17].

Серед іншого, Ф.Ф. Бутинець розглядає звітність через поняття бухгалтерської звітності, наведеного в законі: «фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період» [10]. Під бухгалтерською розуміють звітність, яка

складена за інформаційними даними бухгалтерського обліку і яка включає, окрім фінансової, ще податкову, статистичну, внутрішньогосподарську (управлінську) [4].

На переконання М.А. Проданчука, звітність – це бухгалтерський продукт, сукупність технологічних засобів, методів та процедур, які реалізують інформаційний ресурс за рахунок синергічного ефекту, від використання якого очікується прийняття ефективних управлінських рішень, що сприятимуть отриманню економічних вигід [13].

За М.М. Шигун, звітність являє собою впорядковану систему узагальнюючих взаємопов'язаних показників, які відображають фінансовий стан підприємства, стан дебіторської й кредиторської заборгованості, джерела формування та використання господарських засобів, результати всіх видів діяльності, що здійснює суб'єкт господарювання, напрями використання прибутку за визначений проміжок часу [19].

Аналіз наведених вище визначень дає підстави стверджувати, що звітність зводиться до наступного:

- звітність, як метод статистичного спостереження;
- звітність не може бути елементом методу бухгалтерського обліку, а є «наслідком (результатом) застосування інших елементів методу»;
- звітність як бухгалтерський продукт, сукупність технологічних засобів, методів та процедур;
- звітність містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Отже, звідси, на сьогодні звітність має не лише характеризувати фінансовий стан підприємства, стан дебіторської та кредиторської заборгованості, наявність і джерела формування ресурсів, а й сприяти вирішенню актуальних соціально-економічних, екологічних та управлінських проблем.

Мета статті – дослідити та визначити економічну сутність поняття «інтегрована звітність», систематизувати та узагальнити підходи до тлумачення цього поняття.

Виклад основних результатів дослідження. Сучасний стан економічного середовища, зміна його під впливом безлічі різноманітних чинників призвели до зміни інформаційних потреб основних користувачів звітності, пошуку нових підходів до оцінки

ефективності діяльності підприємства. Сучасна звітність повинна бути дієвою, раціональною, економічною, повинна містити інформацію про систему ресурсів, що використовуються, а також бути орієнтованою на стратегію управління в коротко-, середньо- й довгостроковому періодах. Сучасні підприємства потребують еволюції в системі звітності, спрощення й обміну мега-тенденціями без ускладнення та неадекватності вимог до поточної звітності. На даний час у звітах спостерігаються значні інформаційні прогалини. Разом із тим такі організації, як Світовий банк і МВФ більше уваги приділяють таким аспектам, як ризик і майбутній розвиток [2]. Деякі країни світу вже прийшли до того, щоб ввести обов'язкові або добровільні рекомендації щодо розкриття інформації про сталий розвиток. В умовах, коли головною метою діяльності підприємства є отримання прибутку в короткостроковому періоді, формування стандартної фінансової звітності цілком достатнє, при цьому звітність відображає здатність підприємства створювати прибуток у поточному періоді. Нині основні зацікавлені користувачі звітності переймаються не тільки інформацією про поточний фінансовий стан підприємства, про фінансові результати в соціальних, економічних показниках, а й процесом створення власної вартості в коротко-, середньо- і довгостроковому періодах. Глобальна фінансова криза 2008-2010 рр. зумовила виникнення нових підходів як в економіці, так і в бухгалтерському обліку, де метою стало забезпечення підприємства, інвесторів, співробітників та суспільства якісною всебічною інформацією про діяльність і стан підприємства та захист їх від серії наступних все більш глибоких криз. Одним із таких підходів розглядається інтегрована звітність, що повинна замінити існуючу.

Сьогодні згадана тема викликає значний практичний інтерес, як зазначив один з керівників Міжнародної ради з інтегрованої звітності Пол Друкман: «Діапазон проблем – економічних, екологічних і соціальних, які визначають успіх організації, – ніколи не був таким широким, як зараз. Саме з цієї причини маємо потребу в новому підході до звітності, відповідному XXI ст.» [2].

Інтегрована звітність – це нова модель корпоративної звітності, в основі якої концепція інтегрованого мислення, передбачає

гармонізацію фінансової і нефінансової (управлінської) звітності, де узагальнено інформацію про фінансовий стан та результати фінансово-господарської, соціальної та екологічної діяльності підприємств, що дає можливість оцінити ефективність прийнятих управлінських рішень та визначити стратегічні аспекти розвитку.

Головна відмінність інтегрованої звітності від традиційної фінансової полягає в тому, що тут зроблено акцент на людських, фінансових, виробничих, інтелектуальних, соціальних і природних ресурсах підприємства. Як зазначає Іен Бол, виконавчий директор Міжнародної федерації бухгалтерів: «Мета інтегрованої звітності – не збільшити тягар звітності на підприємствах. Швидше така звітність повинна допомогти підприємству і всім зацікавленим сторонам приймати правильні рішення в питанні розподілу ресурсів. Інтегрований звіт – це потужний механізм, покликаний допомогти всім прийняти найкращі рішення щодо ресурсів, які споживаються, та господарського життя компанії» [3]. Головним недоліком сучасної традиційної звітності є те, що в ній не приділяється достатньо уваги таким факторам розвитку підприємства, як ризик-менеджмент, довгострокова стратегія розвитку, нагляд і стійкість бізнес-моделі підприємства.

Метою створення інтегрованої звітності є побудова єдиної та всеосяжної концепції корпоративної звітності, структурованої навколо стратегічних завдань підприємства, стандартів корпоративного управління і самої моделі бізнесу та комплексне відображення всіх видів капіталу, а не тільки фінансового. Інтегрована звітність дає можливість відобразити діяльність, результати і перспективи розвитку підприємства у взаємозв'язку з державою (політичні ризики, соціальна відповідальність), навколишнім середовищем (екологічна відповідальність), умовами, що постійно змінюються, до яких можна віднести: глобалізацію, інтеграційні процеси у світовій економіці, збільшення чисельності населення, його старіння, дефіцит ресурсів, зростання рівня забруднення навколишнього середовища, інтенсифікацію міграційних потоків, відтік талановитої молоді за кордон, диспропорції демографічного й економічного розвитку, етнічні та національні конфлікти.

Для системи управління у сфері сільськогосподарського виробництва вагоме значення набувають нефінансові показники. Надзвичайно великою мірою на розвиток і стан сільськогосподарського підприємства впливають фактори, що проявляються через природно-кліматичні, трудові, матеріальні умови функціонування, ринкові нестабільні умови, політику ціноутворення в аграрному секторі, сезонність, конкурентоспроможність тощо.

Головними завданнями інтегрованої звітності є об'єднання та стандартизація різних форм нефінансової звітності, інтеграція фінансових і нефінансових показників діяльності підприємств, стимулювання до більш згуртованого і ефективного підходу до кор-

поративної звітності, яка розкриває інформацію про всі фактори, що впливають на підприємство в матеріальному аспекті, а також доповнює інші типи звітності, дозволяючи сформулювати цілісне бачення становища підприємства.

Поняття «інтегрована звітність» багатогранне. У науковій літературі інтегровану звітність розглядають як форму надання фінансової та нефінансової інформації, інструмент, за допомогою якого зацікавленим сторонам представлено підприємство зі своєю стратегією, сукупність способів отримання даних для ухвалення управлінських рішень. У середовищі вчених-економістів існує низка підходів до трактування поняття інтегрованої звітності (табл. 1).

1. Сутність поняття «інтегрована звітність» в наукових виданнях

Автор	Рік публікації	Визначення
Адамс С., Сімнетт Р. [1, с. 292]	2011	<i>Інтегрована звітність - нова парадигма звітності, яка є цілісною, адаптивною, стратегічною, суттєвою і актуальною до різних часових вимірів</i>
Міжнародний стандарт <IR> [2]	2013	Інтегрований звіт являє собою короткострокове відображення того, як стратегія, управління, результати і перспективи організації в контексті зовнішнього середовища ведуть до створення вартості в коротко-, середньо- і довгостроковій перспективі
Вахрушина М. А. [5, с. 43]	2014	<i>Інтегрований звіт повинен розкривати характер впливу менеджменту на шість видів капіталу компанії (фінансовий, виробничий, людський, інтелектуальний, природний і соціальний), від ефективної взаємодії яких залежать майбутні грошові потоки організації. Таким чином, інтегрована звітність зафіксує факт переходу від сучасного управління виключно фінансовим капіталом до управління шістьма перерахованими вище його видами</i>
Проданчук М. А. [11, с. 25]	2014	<i>Інтегрована (корпоративна) звітність - гармонізація фінансової та нефінансової звітності, де узагальнено інформацію про фінансовий стан та результати фінансово-господарської, соціальної та екологічної діяльності підприємств, що дає можливість оцінити ефективність прийнятих управлінських рішень та визначити стратегічні аспекти розвитку</i>
Консультаційне керівництво з інтегрованої звітності IIRC [8]	2015	Інтегрований звіт ставить за мету стислого відображення того, як стратегія, управління, результати і перспективи організації в контексті зовнішнього середовища призведуть до створення вартості в короткостроковій, середньостроковій і довгостроковій перспективі
Романенко О. А., Комірна О. В. [14, с. 881]	2017	<i>Інтегрована звітність акцентується на стратегії підприємства. Через те, що головною функцією звітності підприємства є надання прозорої та достовірної інформації для ухвалення рішень у зв'язку зі змінами у світі, від звітності очікується цілісне відображення діяльності підприємства - стратегії, ризиків, стійкості бізнес-моделі підприємства</i>

Драгер Х. [16, с. 178, 179]	2017	<i>Інтегрована звітність - це не просто звітний текст, який готується раз на рік. Це частина безперервного процесу. Інтегрована звітність - виклик образу мислення. Інтегроване мислення - це не що інше, як управління змінами</i>
Макаренко В. Ю. [7, с. 247]	2018	<i>Інтегрована звітність являє собою своєрідний інформаційний інструмент, за допомогою якого зацікавленим сторонам представлено підприємство зі своєю стратегією, використовуваними ресурсами, можливостями, можливими загрозами та ризиками, що можуть виникнути на шляху її реалізації</i>

Аналізуючи зазначені вище визначення інтегрованої звітності, встановлені й систематизовані основні підходи, які найчастіше зустрічаються в трактуванні вчених:

- новий, інноваційний, еволюційний тип звітності (нова парадигма звітності);
- інформація, що сприяє створенню вартості (капіталу) в короткостроковій, середньостроковій і довгостроковій перспективі;
- звітність, яка об'єднує фінансові та не фінансові показники в єдиний формат;
- форма корпоративної звітності;
- звітність, яка розкриває характер впливу менеджменту на шість видів капіталу компанії (фінансовий, виробничий, людський, інтелектуальний, природний і соціальний);
- звітність, яка формується на принципах сталого розвитку та має стратегічний напрям розвитку компанії;
- відображення зв'язку з концепцією інтегрованого мислення;
- цілісне відображення діяльності підприємства - стратегії, ризиків, стійкості бізнес-моделі підприємства.

У сукупності критерії утворюють єдине цілісне розуміння економічної категорії «інтегрована звітність».

Отже, на нашу думку, інтегрована звітність - це новий вид бухгалтерської звітності

ті, який виник в результаті становлення концепції сталого розвитку, що розкриває економічний зміст звітної інформації щодо фінансового, виробничого, людського, інтелектуального, природного і соціального капіталу та цілісне відображення діяльності підприємства - стратегії, ризиків, стійкості бізнес-моделі підприємства, метою складання якої є задоволення конкретних інформаційних потреб управлінської системи та зовнішніх користувачів.

Значна кількість наукових праць протягом останніх десятиліть щодо інтегрованої звітності, яка на сучасному етапі розвитку економіки України та світу тільки впроваджується, переконує в актуальності згаданої теми. У своїх дослідженнях науковці визначають, що перехід від фінансової, бухгалтерської звітності до інтегрованої звітності є пріоритетним напрямом розвитку бухгалтерського обліку та звітності. Сучасні вимоги до корпоративної звітності істотно змінилися. Необхідність зміни в розумінні суті корпоративної звітності підприємств спричинено умовами діяльності сучасних підприємств, пов'язаних з підвищеною увагою суспільства до екологічних і соціальних проблем. Порівняння двох типів звітності наведено нижче (табл. 2).

2. Основні відмінності інтегрованої та фінансової звітності

Критерії порівняння	Інтегрована звітність	Фінансова звітність
Контроль за ресурсами	Усі види капіталу (фінансовий, людський, інтелектуальний, соціально-репутаційний, виробничий і природний)	Фінансовий капітал
Вартість об'єкта	Ринкова	Балансова
Розкриття інформації	Велика прозорість	Обмежене розкриття інформації
Джерела інформації	Складається на основі інформації фінансового і управлінського обліку, додаткової інформації щодо екологічної та соціальної діяльності підприємства	Складається на основі інформації фінансового обліку
Структура	Системна структура, що забезпечує розрізненими потоками інформації	Звітність має обмеження

Сфокусованість	Звітність містить інформацію про діяльність підприємства в минулому та засвідчує перспективи розвитку в майбутньому, відображає взаємозв'язок минулого і майбутнього	Історична, ретроспективна
Ризики, економічна безпека	Визнання ризику (політичного, фінансового, виробничого, комерційного та інших видів ризиків)	Обмежена кількість обов'язкових показників
Часові проміжки	Короткострокова, середньострокова і довгострокова перспектива	Короткострокова перспектива
Форма подання	Вільна	Згідно з чинним законодавством і національними стандартами

Джерело: Власні дослідження.

Із проведеного порівняння стає очевидним, що інтегрована звітність має переваги за всіма використаними критеріями. Так, фінансова звітність продовжує ефективно забезпечувати інформацією з управління фінансовим капіталом підприємства, але цієї інформації в умовах сучасного динамічного розвитку світової економіки недостатньо для сталого розвитку підприємства. З нашого погляду, інтегрована звітність поглинає фінансову, яка у свою чергу стає структурним елементом інтегрованої звітності, при цьому інтегрована звітність відповідає сутності закону синергії.

За аналітичними даними Міжнародної ради з інтегрованої звітності IIRC, лише невелика частка ринкової цінності підприємства, компанії на даний час відображається в її матеріальних і фінансових активах - тільки 19% у 2009 р. порівняно з 83% у 1975 р. [2]. Іншу цінність підприємства, компанії належить нематеріальним активам. Деякі з них відображаються у фінансовій звітності, але більшість - ні.

Висновки. Результатом проведеного дослідження стала систематизація і узагальнення підходів до тлумачення поняття «інтегрована звітність», уточнено саме поняття

«інтегрована звітність». Запропонована порівняльна характеристика інтегрованої та фінансової звітності дає можливість комплексно оцінити переваги і недоліки кожного виду звітності, а отримані результати виступають важливим джерелом інформації для прийняття виважених рішень в обліковій політиці сучасних підприємств України.

Отже, впровадження інтегрованої звітності у практику вітчизняних підприємств забезпечить адекватну оцінку ефективності діяльності останніх у довгостроковій перспективі, підвищить їх прозорість та поєднає всю істотну фінансову й нефінансову інформацію в короткій, зрозумілій і зручній для користувача формі. Інтегрована звітність є лише одним з інструментів відходу від домінуючої позиції фінансових показників як основного індикатора результатів діяльності організації, а також загальної націленості на фінансову складову діяльності підприємства, направлення інтересів на соціальну й екологічну сторону. Інтегрована звітність забезпечить сталий розвиток і функціонування сучасних сільськогосподарських підприємств при оптимальному використанні фінансового, виробничого, людського, інтелектуального природного та соціального капіталу.

Список бібліографічних посилань

1. Adams S., Simnett R. Integrated Reporting: An Opportunity for Australia's Not-for-Profit Sector. *Australian Accounting Review*. 2011. Vol. 21. No 3. P. 292-301.
2. International Integrated Reporting Council ('IIRC'). URL : <http://www.theiirc.org>.
3. Press Release Formation of the International Integrated Reporting Committee (IIRC). URL : <http://integratedreporting.org/news/why-do-investors-want-to-talk-about-purpose/>.
4. Бутинець Ф. Ф. Альфа і омега бухгалтерського обліку або моя болісна не сповідь : монографія / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП «РУТА», 2007. 328 с.

References

1. Adams, S. & Simnett, R. (2011). Integrated reporting: an opportunity for Australia's not-for-profit sector. *Australian Accounting Review*, Vol. 21, No. 3, pp. 292-301 [In English].
2. International Integrated Reporting Council ("IIRC"). Retrieved from: <http://www.theiirc.org> [In English].
3. Press release formation of the International Integrated Reporting Committee ("IIRC"). Retrieved from: <http://integratedreporting.org/news/why-do-investors-want-to-talk-about-purpose/> [In English].
4. Butynets, F.F. (2007). *Alfa i omega bukhhalterskoho obliku abo moia bolisna ne spovid : monografiia [Alpha and omega accounting or my painful non-confession: monograph]*. F.F. Butynets (Ed.). Zhytomyr: PP "RUTA" [In Ukrainian].

5. Вахрушина М. А. Парадигма бухгалтерского учета и отчетности в условиях глобальной экономики: проблемы России и пути их решения. *Международный бухгалтерский учет*. 2014. № 25 (319). С. 38-46.
6. Жук В. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки : монографія. / за ред. О. О. Аврамчук. Київ : ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2009. 648 с.
7. Макаренко В. Ю. Визначення суттєвості як провідного принципу формування інтегрованої звітності. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2018. № 3. С. 247-251
8. Міжнародний стандарт інтегрованої звітності. URL : http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2015/03/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK.docx_en-US_ru-RU.pdf.
9. Німчинов П. П. Загальна теорія бухгалтерського обліку. Київ : Вища школа, 1977. 240 с.
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/996-14>.
11. Проданчук М. А. Інтегрована звітність - інструмент управління підприємством. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2014. № 2. С. 24-31.
12. Проданчук М. А. Облік у системі управління сільськогосподарським бізнесом підприємств : монографія. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2014. 526 с.
13. Проданчук М. А. Продукт бухгалтерського обліку у системі прийняття управлінських рішень. *Ефективна економіка*. 2014. № 7. URL : economy.nayka.com.ua/?op=&z=3203.
14. Романенко О.А., Комірна О.В. Аналіз інтегрованої звітності у забезпеченні сталого розвитку суспільства. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2017. № 17. С. 880-887.
15. Фізіократична доктрина розвитку бухгалтерського обліку: Колективна монографія / [В. М. Жук, Б. В. Мельничук, С. М. Остапчук та ін.] ; за ред. В. М. Жука. Київ : Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 2015. 234 с.
16. Хеннинг Драгер. Интегрированная отчетность должна работать на всех. *Экономические стратегии*. 2017. № 3. С. 176-185.
17. Хомин П. Облікове забезпечення звітності про фінансові результати має бути методологічно обґрунтованим. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2004. № 6. С. 9-15.
18. Шевчук В. О., Коновалова О.В., Пантелєєв В. П. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Київ : Інформ.-аналіт. агентство, 2011. 399 с.
19. Шигун М. М., Іваненко В. О. Види звітності підприємств: підходи до їх класифікації. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу* : міжн. зб. наук. праць ЖДТУ, 2008. Вип. 3 (12). С. 432-443.
5. Vakhrushyna, M.A. (2014). Paradigma buhgalterskogo ucheta i otchetnosti v usloviyah globalnoj jekonomiki: problemy Rossii i puti ih reshenija [Paradigm of accounting and reporting in conditions of the global economy: Russian problems and the way to address them]. *Mezhdunarodnyj buhgalterskij uchet*, 25 (319), pp. 38-46 [In Russian].
6. Zhuk, V.M. (2009). *Kontseptsiiia rozvytku bukhhalter-skoho obliku v ahrarnomu sektori ekonomiky : monohrafiia [Concept of development of accounting in the agrarian sector of economy: monograph]*. O.O. Avramchuk (Ed.). Kyiv: NNTs "Instytut ahrarnoi ekonomiky" [In Ukrainian].
7. Makarenko, V.Yu. (2018). Vyznachennia suttievosti yak providnoho pryntsyphu formuvannia intehrovanoi zvitnosti [Determination of materiality as a leading principle for formation of integrated reporting]. *BIZNESINFORM*, 3, pp. 247-251 [In Ukrainian].
8. Mizhnarodnyi standart intehrovanoi zvitnosti [International standard for integrated reporting]. Retrieved from: http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2015/03/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK.docx_en-US_ru-RU.pdf [In Ukrainian].
9. Nimchynov, P.P. (1977). *Zahalna teoriia bukhhalterskoho obliku [General theory of accounting]*. Kyiv: Vyshcha shkola [In Ukrainian].
10. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 № 996-XIV [On accounting and financial reporting in Ukraine: Law of Ukraine from 16.07.1999, No. 996-XIV]. *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy" / VR Ukrainy*. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/996-14> [In Ukrainian].
11. Prodanchuk, M.A. (2014). Intehrovana zvitnist - instrument upravlinnia pidpriemstvom [Integrated reporting - enterprise management tool]. *Bukhhalterskyi oblik i audit*, 2, pp. 24-31 [In Ukrainian].
12. Prodanchuk, M.A. (2014). *Oblik u systemi upravlinnia silskohospodarskym biznesom pidpriemstv : monohrafiia [Accounting in the system of management of agricultural business of enterprises: a monograph]*. Kyiv: NNTs "IAE" [In Ukrainian].
13. Prodanchuk, M.A. (2014). Produkt bukhhalterskoho obliku u systemi pryiniattia upravlinskykh rishen [Product of accounting in the system of making management decisions]. *Efektivna ekonomika*, 7. Retrieved from: economy.nayka.com.ua/?op=&z=3203 [In Ukrainian].
14. Romanenko, O.A. & Komirna, O.V. (2017). Analiz intehrovanoi zvitnosti u zabezpechenni staloho rozvytku suspilstva [Analysis of integrated reporting in ensuring sustainable development of society]. *Bukhhalterskyi oblik, analiz ta audit*, 17, pp. 880-887 [In Ukrainian].
15. Zhuk, V.M., Melnychuk, B.V., Ostapchuk, S.M., et al. (2015). *Fiziokratychna doktryna rozvytku bukhhalterskoho obliku: kolektyvna monohrafiia [Physiocratic doctrine for accounting development: collective monograph]*. V.M. Zhuk (Ed.). Kyiv: Natsionalnyi naukovyi tsentr "Instytut ahrarnoi ekonomiky" [In Ukrainian].
16. Draher, Kh. (2017). Intehrovana zvitnist povynna pratsiuvaty dlia vsikh [Integrated reporting should work for everyone]. *Jekonomicheskie strategii*, 3, pp. 176-185 [In Ukrainian].
17. Khomyn, P. (2004). Oblikove zabezpechennia zvitnosti pro finansovi rezultaty maie buty metodolohichno obgruntovanyam [Accounting for reporting on financial results should be methodologically grounded]. *Bukhhalterskyi oblik i audit*, 6, pp. 9-15 [In Ukrainian].
18. Shevchuk, V.O., Konovalova, O.V., & Pantelieiev, V.P. (2011). *Analiz hospodarskoi diialnosti : navch. posib. [Analysis of economic activity: tutorial]*. Kyiv: Inform.-analit. ahentstvo [In Ukrainian].
19. Shyhun, M.M. & Ivanenko, V.O. (2008). Vydzy zvitnosti pidpriemstv: pidkhody do yikh klasyfikatsii [Types of enterprises' reporting: approaches to their classification]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu : mizhn. zb. nauk. prats ZhDTU*, 3 (12), pp. 432-443 [In Ukrainian].

Shevchuk N.S. Integrated reporting: concept and economic substance

The purpose of the article is to study and define economic essence of the concept “integrated reporting” and generalizing approaches to interpretation of the concept “integrated reporting”.

Research methods. In the research process have been used the following common scientific and special economic methods: dialectical, abstract and logical, empirical, comparative analysis, system analysis, which allows systematizing, unifying, and defining construction directions for a new reporting model.

Research results It has been proved that integrated reporting is the most effective tool that will provide an adequate assessment of enterprise’s efficiency in the long run. Expediency of forming integrated accounting for a management system has been substantiated not only for large enterprises, but also for medium and small ones.

Elements of scientific novelty. During the research it has been systemized and generalized approaches to interpretation of the concept “integrated reporting”, which are the most common for scientists’ treatment to determine the economic substance of “integrated reporting”. The concept of “integrated reporting” has been clarified, which reveals an economic meaning of reporting information related to financial, industrial, human, intellectual, natural, and social capital, and integral reflection of enterprise’s activities, its strategies, risks, sustainability of business model aimed at meeting of concrete informational needs with management system and external users.

Practical significance. Wide implementation of integrated reporting in practice of domestic enterprises will improve business environment, provide an opportunity for enterprises to enter to the world’s capital markets and attract investments, focus on future and forecasts, feel risks and opportunities, make better quality analysis and effective decisions. Integrated reporting will ensure sustainable development and functioning of modern agricultural enterprises with optimal use of financial, industrial, human, intellectual, natural, and social capital. Integrated reporting will be useful in managing not only for large enterprises, but also for medium and small. *Tabl.: 2. Refs.: 17.*

Keywords: integrated reporting; financial reporting; non-financial reporting; account reporting; enterprise’s capital; managerial decisions.

Shevchuk Nataliia Stanislavivna - post-graduate student of the accounting and taxation department, National Science Centre “Institute of Agrarian Economics” (10, Heroiv Oborony st., Kyiv)
E-mail: shievchuk.n@ukr.net

Шевчук Н.С. Интегрированная отчетность: понятие и экономическая сущность

Цель статьи - исследовать и определить экономическую сущность понятия «интегрированная отчетность», систематизировать и обобщить подходы к толкованию этого понятия.

Методика исследования. Используются общенаучные и специальные экономические методы: абстрактно-логический (при систематизации имеющегося теоретического материала), эмпирический (при комплексной оценке развития, усовершенствования отчетности), сравнительного анализа (при сравнении двух видов отчетности). Применение диалектического метода познания экономических явлений и системного анализа позволило раскрыть сущность понятия «интегрированная отчетность».

Результаты исследования. Доказано, что интегрированная отчетность является наиболее эффективным инструментом, который обеспечит адекватную оценку эффективности деятельности предприятия в долгосрочной перспективе. Обоснована целесообразность формирования интегрированной отчетности для системы управления не только крупным предприятием, но и средним и малым.

Элементы научной новизны. В процессе проведенного исследования систематизированы и обобщены подходы к толкованию понятия «интегрированная отчетность», которые чаще всего встречаются в трактовке ученых по определению его экономической сущности. Уточнено понятие «интегрированная отчетность», раскрывающее экономическое содержание отчетной информации о финансовом, производственном, человеческом, интеллектуальном, природном и социальном капитале и целостное отражение деятельности предприятия - его стратегии, рисков, устойчивости бизнес-модели, целью составления которой является удовлетворение конкретных информационных потребностей управленческой системы и внешних пользователей.

Практическая значимость. Широкое внедрение интегрированной отчетности в практику отечественных предприятий даст возможность улучшить бизнес-среду, позволит предприятиям выйти на мировые рынки капитала и привлекать инвестиции, ориентироваться на будущее и прогнозы, ощущать риски и возможности, более качественно осуществлять анализ деятельности и принимать более эффективные решения. Интегрированная отчетность обеспечит устойчивое развитие и функционирование современных сельскохозяйственных предприятий при оптимальном использовании финансового, производственного, человеческого, интеллектуального, природного и социального капитала. Интегрированную отчетность будет полезно использовать в управлении не только крупным предприятиям, но и средним и малым. *Табл.: 2. Библиогр.: 17.*

Ключевые слова: интегрированная отчетность; финансовая отчетность; нефинансовая отчетность; бухгалтерская отчетность; капитал предприятия; управленческие решения.

Шевчук Наталия Станиславовна - аспирант отдела учёта и налогообложения, Национальный научный центр «Институт аграрной экономики» (г. Киев, ул. Героев Обороны,10)
E-mail: shievchuk.n@ukr.net

Стаття надійшла до редакції 16.10.2018 р.

Фахове рецензування: 03.12.2018 р.

Бібліографічний опис для цитування:

Шевчук Н. С. Интегрирована звітність: поняття та економічна сутність. *Економіка АПК*. 2018. № 12. С. 95 – 102.

*